

EUROOPA KOHTU OTSUS

22. november 1978*

[...]

1. Eelotsuse küsimused – Euroopa Kohtu ja riiklike kohtute pädevus – Jaotus asutamislepingu järgi – Kohustuslik laad (EMÜ asutamislepingu artikkel 177)

2. EMÜ – Uute liikmesriikide ühinemine Euroopa ühendustega – Vastuvõttingimused – Kindlaksmääramine EMÜ asutamislepingus osutatud ametiasutuste poolt (EMÜ asutamislepingu artikkel 237)

[...]

Kohtuasjas 93/78,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 Essen'i Amtsgericht'i esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Lothar Mattheus, ettevõtja, asukoht Windeck/Opperzau,

ja

Doego Fruchtimport und Tiefkühlkost eG, asukoht Dortmund,

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 237 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars ja A. J. Mackenzie Stuart, kohtunikud A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco ja A. Touffait,

kohtujurist: H. Mayras,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

---

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. 23. märtsi 1978. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtu sama aasta 14. aprillil, esitas Essen'i Amtsgericht (Esseni ringkonnakohus) EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kaks eelotsuse küsimust, mis käsitlevad EMÜ asutamislepingu artikli 237 tõlgendamist ning milles soovitakse teada, kas Hispaania, Portugali ja Kreeka ühinemine Euroopa ühendustega on lähemas tulevikus ühenduse õigusest tulenevatel põhjustel võimatu.

2. Küsimused esitati ühe lepingu tulemusena, mille kohaselt kohustus pool Mattheus teostama ettevõtte Doego mõningate põllumajandussaaduste osas turu-uuringud Hispaanias ja Portugalis.

Selle lepingu sätted olid sõnastatud järgmiselt:

“See leping sõlmitakse lõplikult 5 aastaks. Esindataval [Doego] on õigus see lõpetada juhul, kui ühinemine osutub – faktiliselt või õiguslikult – teostamatuks. Seda, kas see on õiguslikult võimatu, otsustab Euroopa Ühenduste Kohus. Õiguspärase lõpetamise korral kaotab esindaja oma õiguse kulude hüvitamisele.

Selle lepingu puhul on pädevad Essen'i kohtud”.

3. Et Doego lõpetas lepingu, tuginedes tsiteeritud sättele, kaebas Mattheus ta Amtsgericht'i, et saavutada kulude hüvitamine.

See kohus pöördus niisiis Euroopa Kohtu poole järgmiste küsimustega.

“a. Kas EMÜ asutamislepingu artiklit 237 üksi või koos EMÜ asutamislepingu muude õigusnormidega tuleb tõlgendada nii, et peale artiklis 237 sätestatud formaalsete tingimuste kehtestab see sisulised õiguslikud piirid kolmandate riikide ühinemisele Euroopa ühendustega?

b. Missugused need piirid on?

c. Kas seepärast on Hispaania, Portugali ja Kreeka ühinemine Euroopa ühendustega lähemas tulevikus ühenduse õigusest tulenevatel põhjustel võimatu?”

Menetlus

4. EMÜ asutamislepingu artikli 177 esimene lõik sätestab: “Euroopa Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad ... käesoleva lepingu tõlgendamist”.

Sama artikli teises lõigus on öeldud: "Kui selline küsimus antakse liikmesriigi kohtusse, võib see kohus, kui ta leiab, et otsuse tegemiseks on vaja kõnealune küsimus lahendada, taotleda sellekohast eelotsust Euroopa Kohtult".

5. Niiviisi teostatud pädevuse jaotus on kohustuslik, seda ei saa muuta ega saa ka takistada selle pädevuse kasutamist, eelkõige eraisikutevaheliste kokkulepetega, kes püüavad sundida liikmesriikide kohtuid taotlema eelotsust, võttes nendelt kaalutusõiguse sõltumatu kasutamise võimaluse, mille annab neile artikli 177 teine lõik.

6. Menetluse asjaolud tõstatavad küsimuse, kas niisugune säte nagu on põhikohtuasja poolte vahel sõlmitud lepingus ja mille tulemuseks oli käesoleva eelotsusetaotluse esitamine ning mille järgi lepingu lõpetamise õiguspärasus sõltub Euroopa Kohtu otsusest, ei ole tühine, sest on vastuolus tsiteeritud õigusnormidega.

Sellist küsimust liikmesriigi kohus siiski ei esitanud ning võttes arvesse järgnevat, ei ole vaja, et Euroopa Kohus teeks omal algatusel selle kohta otsuse.

Esitatud küsimused

7. EMÜ asutamislepingu artikli 237 esimene lõik sätestab, et "iga Euroopa riik võib esitada ühenduse liikmeks astumise avalduse. Ta esitab oma avalduse nõukogule, kes pärast komisjoni arvamuse saamist teeb otsuse ühehäälselt".

Selle artikli teises lõigus on öeldud, et "ühinemistingimuste ja selle ühinemisega kaasnevate kohanduste kohta käesolevas lepingus sõlmitakse liikmesriikide ja taotleja riigi vahel kokkulepe. Selle kokkuleppe ratifitseerivad kõik lepinguosalisel riigid kooskõlas oma põhiseadustest tulenevate nõuetega".

8. Nende õigusnormidega on uute liikmesriikide vastuvõtmiseks kehtestatud täpne ja hästi piiritletud menetlus, mille käigus töötatakse ühinemistingimused välja samas artiklis nimetatud ametiasutuste poolt.

Seega peab niisuguse ühinemise õiguslikud tingimused välja töötama selle menetluse raames, ilma et nende sisu oleks võimalik eelnevalt kindlaks määrata kohtulikul teel.

Nende tingimuste vormi või eseme kohta, mis võib-olla vaja vastu võtta, ei saa Euroopa Kohus artiklis 177 ette nähtud menetluse raames niisiis otsust teha.

Seega peab ta kuulutama ennast ebapädevaks vastama Amstgericht'i esitatud küsimustele.

Kohtukulud

9. Euroopa Kohtule märkusi esitanud komisjoni kohtukulud ei hüvitata.

Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus liikmesriigi kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

EUROOPA KOHUS,

vastates Essen'i Amtsgericht'i 23. märtsi 1978. aasta määrusega esitatud eelotsuse küsimustele, otsustab:

Euroopa Kohus ei ole pädev tegema otsust liikmesriigi kohtu esitatud küsimuste kohta.

Kutscher   Mertens de Wilmars   Mackenzie Stuart   Donner   Pescatore

Sørensen

O'Keefe

Bosco

Touffait

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 22. novembril 1978. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher